

ABONAMENTUL

Pe un an . 24 Cor.

Pe jum. an . 12 "

Pe 1 lună . 2 "

Nrul de Duminecă
Pe un an 4 Cor. — Pen-
tru România și America
10 Cor.Nrul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferenc-utca 20.INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.Manuscrise nu se ina-
poiază.Telefon pentru oraș și
comitat 502.Alianța națiunilor asuprite
din monarhia austro-ungară.

De dr. Eduard Lederer (Neuhaus, Bohemia).

II.

Dar nu numai că nu amenință pe ro-
mâni nici un pericol din partea slavilor, ci
există o putere până acum încă latentă,
imobilă și încă neîntrebuințată, o putere,
care va uni popoarele nemaghiare și ne-
germane ale Austro-Ungariei într'o singură
tabără: în lupta comună împotriva asupri-
torilor.

Aceasta să ne fie punctul de emanație
pentru viitor. Popoarele subjugate trebuie
să-și dea mâna; iar ca aceasta să se facă
repede și cu atât mai mare succes, *asupri-
ții ar face bine să se cunoască urul pe
altul.* În privința aceasta ziaristica singura-
ticelor popoare e datoare să ia inițiativa.

Cel puțin câteva ziare și reviste trebuie
să deschidă o rubrică, în care să se dis-
cute ideea alianței, să se publice date, fapte
referitoare la popoarele cari doresc să se
cunoască. Deja convingerea că avem un
inimic comun ne va întări; cu cât vom fi
însă mai încrezători în puterile proprii, când
vedem că nu suntem singuri, că avem a-
liați!

Inimicul comun e întâiu de toate *impe-
rialismul maghiar.* Luptele cehilor cu ger-
manii îi pot ce-i drept, încâtva in-
teresă și pe români, dar ei să nu-și bată
capul cu trebile altora; pe de altă parte

nici ceilalți aliați să nu se frângă în neliniște
asupra unor diferențe, spre exemplu, dintre
români și sârbi. E treaba lor. Altfel stă însă
chestia privitor la relația celor mai multe na-
țiuni asuprite, față de imperialismul ma-
ghiar.

Cehii au să ceară socoteală dela șovi-
nismul maghiar asupra celor trei milioane
de slovaci, frați de ai lor asupriți; românii
din regat de-asemeni nu pot privi cu indi-
ferență suferința fraților de peste Carpați,
popor de peste trei milioane. Sârbi și croații
sunt neconțenit amenințați din partea șovi-
nismului maghiar, peste o jumătate de mi-
lion de ruteni tânjesc în robie, iar pe slo-
venii din Ungaria de Vest, în număr de
peste o sută de mii, maghiarii în statistica
lor i-a și șters din șirul națiunilor viețui-
toare!

Toate acestea sunt împreună un motiv
destul de puternic ca toate popoarele acestea
asuprite să se împreune în luptă contra tira-
nismului șovinist.

Chiar și germanii din Austria ar avea
destule motive ca să se îngrijească de cele
2 milioane și jumătate de nemți din Un-
garia.

Björnson, un bărbat mare cunoscut și
prețuit în lumea întreagă, chiar el a arătat-o
aceasta. Dacă austriacii s'ar convinge de-
spre aceasta s'ar putea desvoltă — natural
numai în cursul timpului — între ei și
cehi o alianță pentru o luptă comună con-
tra imperialismului maghiar. Astfel ar avea
loc o împăcare între aceste două elemente
din jumătatea de Vest a monarhiei, sau

dacă nu, cel puțin un *modus vivendi.* Pro-
fesorul Hans *Delbrück* le-a recomandat, în
»Preussische Jahrbücher«, germanilor din
Austria destule ori acțiunea aceasta pentru
salvarea fraților lor din Ungaria.

Ziare și reviste mari din impeiul german
au început o luptă jurnalistică împotriva
barbarismului șovinist și pentru a salva,
în sensul desvoltat mai sus, interesele ne-
maghiarilor asupriți din Ungaria. Ziarul
german »*Frankfurter Zeitung*« și revista
»*März*« din München, aceasta din urmă or-
gan de informare pentru Germania a lui
Björnson, a deschis focul.

Pe de altă parte nu putem nega că po-
litica agresivă a prusienilor față de poloni
mână apa pe moara imperialismului ma-
ghiar, atacând chiar pe slavi, și îngreunând
o acțiune generală a poporului german pen-
tru eliberarea negermanilor din Austria.
Afară de aceasta politica maghiarilor află
aprobarea și sprijinul presei *de bursă* a
germanilor din Austria, presă jidovită, care
e cea mai mare apărătoare a imperialismu-
lui șovinist. Totuș e însă de o importanță
deosebită faptul că cel puțin o parte a pre-
sei germane s'a desbărat de șovinismul na-
țional în care era încătușat.

Să vedem însă ce opinie au celelalte
neamuri despre stările din monarhie și din
Ungaria: Presa italiană e încă și acum
în mare parte sedusă de maghiari; Franz
Kossuth a știut să exploateze în
mod isteț legăturile sale de acolo. Ce nu-i
sucedde lui, rămâne în seama fondului de
dispoziție a guvernului maghiar, în seama

FOIȚĂ ORIGINALĂ A »TRIBUNEI«.

Nostalgic.

De Matilde Serao.

Trad. de Pompiliu Robescu.

Ultimi vaporii parfumați ai cafelei se rispeau
în spre tavanul camerei închise și calde, cedând
locul rotogoalelor albastrii și ușoare de fumul
ce se ridică din două țigări de Havana. Sosise
acel moment de odihnă și de calm ce urmează
unui prânz bun, făcut în companie plăcută, acel
moment dulce în care se gustă necesitatea de a
se deschide a unei nasture de la vestă și de a se de-
schide barierele inimii; pe urmă, cu coatele pe
masă, cu ochiul fixat în galbenul transparent al
cognacului, încet, încet, convorbirea se ani-
mează.

— Așa dar? — zise Giovanni oaspetelui său.

— Așa dar... răspuse acesta.

— Ai petrecut bine în voiaj?

— Foarte bine — și surise în mod vag.

— Nu prea mi pare. De câțva timp, pe lângă
celelalte plăgi sociale, cum ar fi o nevastă ner-
voasă, amanți prea fideli, advocați, poeți, trebuie
să mai socotim și pe aceia a celor întorși din
voiaj. Acești oameni au o necesitate bolnăvi-
cioasă, de a descrie, de a povești, de a ilustra
cecece au văzut; plcuă schițele, impresiunile, a-
mintirile; o ploaie mai crudă decât potopul lui
Noe. Însă tu, dragă Erinco, ești sucit: te întorci
dintr'un voiaj de cinci luni; faci cea mai nobi-
lă și cea mai dragălașe acțiune amicală invi-
tându-mă la masă; eu accept, vin, mânânc: sa-

crul ritual al prânzului este terminat; sunt nu-
mai urechi, iar tu, stai mut, distrat, cu spiritul
cine știe unde. Odată pentru totdeauna: ai pe-
trecut bine? Răspunde, ce păcatile!

— Foarte bine, repetă Erinco, surizând de a-
ceastă filipică. Am voiajat cam ciudat, făcând
curbe fantastice, întorcându-mă înapoi, refăcând
aceeaș linie de zece ori, apucând la stânga când
trebuia s'o iau la dreapta, oprimându-ma două
ore în vre-un oraș și cinci zile în vre un sat. La
Roma, m'am oprit numai trei zile...

— Cum se poate?

— Da, da! Roma este hodorogită ca o vioră
spartă; monumentele antice, nu sunt de acord
cu casele noi; antica viață romană este moartă,
îngropată și cu toate sforțările imaginațiunii nu
o poți face să reinvie; viața nouă d'abia începe;
ți-se pare că te găsești într'un hotel, într'un ca-
ravanserai, într'un loc de plimbare, de tranziție,
unde nu poți locui prea mult, unde nimic este
tot. Nimic nu te satisface, nimic nu-ți place. Roma
a fost o cetate mare și frumoasă, va fi o mare
capitală, dar în prezent, se formează. Va fi ceva
pentru nepoții noștri, azi, pleci din Roma cu
nervii bolnavi. Bologna este gravă, albă și nea-
gră: o tăcere curioasă, o liniște științifică, pare
o universitate enormă, un ambiente de estetică;
de critică și de filozofie care te doboară; piețe
multe largi și solitare; porticuri multe, destinate
filozofilor cari n'au umbrele: ori ce burghez ce
trece îți pare un filozof confundat în meditațiuni
profunde. Nu mă vei crede, dar în o oră, pe
Pavaglione, au trecut numai trei femei.

— Un oraș grec...

— Fără Elena și Aspasia.

— Atunci Florența, Atena modernă...

— O da, Florența! Arte, flori, femei, surisuri,
cer senin, parfumuri, colori smălțate, o continuă
sărbătoare. Ți-se pare că te-ai întors la vremea
trecută din secolul al XIII-lea, la cântecele de
amor, la acel amor tinăr și divin; la crepusculele
roze cântate de Carducci când pe orizont se de-
semnează gândirea lui Michelangelo, când balsa-
mul rozelor ți-se urcă la cap, când glasuri de
copile răd și cântă la depărtare; ți-se pare că
redevii grec, latin, medieval, cavalier rătăcitor, con-
dotier de aventură, cântăreț de dragoste, ghibe-
lin, și visezi la Mona Lisa, la Fiammetta...

Și totuși, dacă te privești bine, te vezi îmbră-
cat cu onestul și prozaicul tău *saco*, cu capul
acoperit de obicinuita pălărie; pe zidurile antice
citești afișele operetii franceze; — când ieși din
muzeuri și din galerii, dai de reproducere econo-
mice în olografie a operelor ce ai văzut. Vezi?
acest contrast irită și ofensează, în spiritul tău
se stabilește acest dualism, nu mai știi la ce vre-
muri să te dai la aceste moderne sau la cele
trecute, și în fiecare zi, ai să suporti această
luptă internă care te ostenește. În tine, o voce
îți vorbește de măreția artei, alta răspunde lău-
dându-ți măreția civilizației: Venera de Medicis
este în rivalitate cu telefonul și atunci pleci, fugi,
cântând un oraș unde să nu găsești decât anti-
cul cecece este imposibil, sau unul care să fie
completemente modern...

— Și atunci, ai dat fuga la Milano...

— Da! Acolo este modernul; te simți în epoca
ta, între oameni ca tine, cari te înțeleg și pe cari
îi înțelegi. Amoruri, ură, jurnale, literatură, tram-
way, industrie, mizerie, bogăție, vițiu, trei sinu-

consulatelor și ambasadelor maghiare — căci în diplomația austro-ungară sunt mulți maghiari — cari, răspândite prin toate colțurile pământului știu să falsifice, în totdeauna, adevărata stare a lucrurilor.

De acea nici francezii, nici englezii, nici americanii nu știu în mare parte decât atât, cât voiesc ungurii să le împărtășească. Nemaghiarii din Ungaria și nemaghiarii din Austria pân'acum sau nu și-au spart capul, că ce crede străinătatea despre ei, sau nu au avut mijloacele, puțințe, de a arăta lumii realitatea.

Trebue deci să clarificăm popoarele mari culte din Europa asupra lucrurilor, cari se petrec în monarhia noastră, și îndeosebi asupra stărei de robie, în care suntem legați. Aceasta ni-ar fi o armă puternică: sprijinul moral al lumii culte. Dar înainte de toate, pentru a clarifica străinătatea, popoarele asupra treburilor să se cunoască între ele cât se poate mai bine!

La început n'avem decât să ne îndestulăm cu informațiile, cari vor apărea în ziarele națiunilor subjugate. Informațiile aceste se vor scrie în limba germană sau franceză, și se vor trimite la respectivele redacțiuni unde ele vor fi traduse în limba ziarului, în care apare informația.

Mai târziu apoi se va putea înființa, presupunând apropierea continuă, o revistă comună a tuturor popoarelor asupraite. Ar fi mai conștient dacă revista aceasta ar apărea în Viena, redactată în limba germană; în ea s'ar putea discuta apoi în mod sistematic toate chestiile, cari ating interesele popoarelor asupraite, și aduna materialul trebuincios, care să fie publicat în presa străină, amică nouă. Astfel s'ar putea informa, în mod propegatoric, națiunile mari despre stările dela noi.

Că ce roditoare și totodată de interes pentru noi toți e o acțiune de felul acesta arată adunarea de protestare a studențimei române și ceho-slave, ținută la 9 Decembrie 1907. Adunarea aceasta a fiilor națiunilor asupraite n'a fost numai o simplă adunare

de protest contra tirăniei imperialismului maghiar, care a arătat și publicității austriace starea vitregă a națiunilor din Ungaria, ci a dovedit că o acțiune culturală comună, împotriva regimului barbaric e ușor posibilă.

Urmând exemplul acestei tinerimi brave și pline de ideal ar trebui ca și bărbaii, cari duc rol în viața publică a națiunilor asupraite, și chiar și femeile să ia arma adevărului pentru apărarea ființei lor naționale.

Cât privește conlucrarea comună a popoarelor și mai ales privitor la revista comună, care să sistematizeze puncte de acțiune, fac propunerea concretă, ca revista să se înființe cât mai repede. Spre scopul acesta propun să se țină în Viena o adunare preparativă a acelor personaje politice, cari să înceapă și realizeze noua acțiune. Grupul acesta nu trebuie să fie mare; e destul dacă mai mulți membri ai clubului naționalităților din Ungaria și vre o câțiva politicieni, reprezentanți ai popoarelor asupraite din Austria, iau acțiunea în mână.

Congresul reprezentanților națiunilor asupraite, atât de necesar, ar putea să aibă loc deja în vara aceasta, în Praga, cu ocazia marelui expoziții jubilar boeme. Hotărârile acestui congres vor fi apoi realizate de comitetul executiv al tuturor reprezentanților, comitet care se va alege în congres.

Membrii congresului vor avea ocazia a cunoaște mai de aproape poporul ceh, care tocmai atunci serbează jubileul rodului pașnic. Se vor putea face legături de caracter nu numai politic, ci și economic, legături cari ar întări mult prietenia popoarelor și le ar aduce și mai curând — izbânda.

Ministrul-președinte Wekerle a trebuit să recunoască în sfârșit că critica jurnalistică internațională a contribuit foarte mult la scăderea creditului ungar — adică maghiar — în străinătate. Și ce vedem și în puter-

ni. ul imperiu hohenzollern: financiar mari din Germania simt cum se cade boicotul polonilor afară de Prusia, cari se revanșează în felul acesta pentru oprimarea fraților lor.

Ingerul păzitor al nemaghiarilor din Ungaria, marele Björnson, a arătat, într'un interview, pe care l-a acordat corespondentului ziarului vienez »Zeit«, fostului preot Köttschke, modul, în care se poate modera sensibil trufia șovinismului maghiar: boicotul. A demonstrat favorurile, pe cari le oferă boicotul și a și dat în privința aceasta mai multe instrucțiuni. Când imperialiștii semeți vor fi atacați în interesele lor mai vii, puțină mângâiere le va mai rămânea în — panduri, atrocități, justiția și administrația volnică!

Naționalitățile din Ungaria au să sufere starea lor de servi nu numai fiindcă imperialismului maghiar i-a crescut într'atât aripile, ci și fiindcă nu sunt conștii încă de puterea lor, dacă s'ar alia complet. O acțiune în sensul acesta le-ar fi cu atât mai facilă, cu cât ei sunt împresurați de frați, cari le ar sări într'ajutor.

Repet însă: alianța națiunilor asupraite treburilor să-și aibă de țintă întâiu de toate dezvoltarea culturală și economică a popoarelor, cari fac parte din alianță. A întruni eventual popoarele într'un lagăr comun politic cu scopuri reformatoare de stat, — gândul acesta să ne fie departe. Doar elementele aliate sunt atât de heterogene, popoarele cu străduințe atât de opuse, încât a plănui o unire a lor ar fi un nonsens, o utopie lipsită de orice urmă a unei cugetări sănătoase.

Trebue deci să prevenim încă de pe acum ori ce suspiciune din partea imperialiștilor maghiari, cari sunt deja meșteri fără păreche în simularea onoarei atinse, în inventarea »trădărilor de patrie«, cari cu atâtă ușurință împart sentințele, temnița. Reprezentanții și oratorii popoarelor asupraite, cari vor lua parte la congresul dela

cideri pe zi. Oameni de inimă, femei simpatice cam prea nalte, îmbrăcate bine, dar cu un apeliu de spaimă. *Duomo* este o minune; *il Secolo*, se zice că se tipărește în 80 de mii de exemplare pe zi; cărți multe chiar; literați mulți, prea mulți poieți, — așa că dacă s'ar face statistica gândirei, Milano ar fi cel dintâi oraș. Strașnicul frig de iarnă, a devenit o calomnie pentru Milano: așteptăm zăpada, voiam să văd zăpada, să umblu prin zăpadă, să-mi simț nasul înghețat, urechile înghețate, inima înghețată. Da de unde! nici prin vis! Și mă gândeam cu melancolie la tradițiunile meteorologice cari numesc rigidă clima milaneză și dulce pe cea neapolitană: nu mai este de crezut nimic în lumea asta! Zăpada nu vroia să vie, sau venea în cel mai strict incognito. Mă holării s'o caut, și plecai la Torino.

— Imi închipsi Torino.

— Ba nu! Imi închipsești deloc! Strade largi cât patru de-ale noastre în cari aeral circula liber și forte pentru a umfla piepturile viguroase; orizonturi largi în cari se rătăcesc privirile de vulturi ale torinezilor; peste tot o curățenie care este un ideal depărtat al Neapolului nostru; în fine, un oraș solid, patrat, cinstit până și în petrițele de pe strade. Dragul meu, eră un frig că toți cinci sute de mii de napoletani ar fi strănutat, și totuși, nu vezi decât figuri roșii și vesele, cu spiritul veșnic ocupat. Este o gălăgie, un șgomot, o activitate, care par'că vine din fundul pământului, se urcă în sus pe lângă case, umple aerul. În acel mediu treburilor să fi de fer sau de argint viu, și dacă vr'un chimist ar face analiza torinezilor, ar rămânea uimii. Dar noi, oameni molatoci din Neapol, deprinși a visă mai mult decât a gândi, și a gândi, mai mult decât a lu-

cră, noi cari avem în minte o lume întregă de proiecte frumoase, noi ne obosim cu viața aceea. Natura noastră greco-africană se îmbată de gălăgie nefolositoare, de aer și de cer, și se obosește repede privind activitatea altora. Cu gândul, admirăm acea activitate, acea putere de voință, am voi chiar să o imităm, dar temperamentul nostru ne învinge, și atunci nu găsim decât un singur leac...

— Care?

— Odihna: Venezia unde se tace, unde se moșăie, unde se doarme; marea acolo nu este mare, gondola este un leagăn, gondolierul își cântă nani-nani, propiurile vechilor palate sunt posomorite și dulci, sborul porumbelilor este lent și obosit; zilele se trec în somnolență, visând mâncarea, visând somnul, visând viața. Nici o lovitură, nici un zgomot; nici o furtună, nici un uragan, nici o tresărire: se visează. Nervii se calmează, mintea se liniștește, nu mai ai nici o dorință, nici o necesitate; trece o zi și îți se pare că ai trăit o veșnicie, mereu în aceiaș contemplație; nu mai știi nimic de trecut, pierzi noțiunea prezentului, uiți de viitor: totul este vis, un vis neîntrerupt. *Dans Venise la rouge, pas un bateau qui bouge, pas un falot* îmi pare că zicea Musset; și se pare că trăiești într'o țară de basme, unde sufletele vin să se odihnească. Dar într'o seară, incendiul apusului este mai viu și te zguduie, memoria îți revine, farmecul se rupe, din pasiv devii activ, și vezi că liniștea aceea, beatitudinea aceea, ebetudinea aceea, acea legănare eternă, acel cântec etern, acea mare imitată, acel murmur neîntrerupt, sunt lucruri de mormânt; atunci și-e frig și te zguduie fiorii acelor persoane ce au stat mult timp în razele lunii.

Soare, soare, soare, viață, mișcare! Și atunci, te întorci la Neapol.

Fu o tăcere. Giovanni cătă la Enrico cu un surâs ironic. Acesta se turbură.

— Ce zici de impresiunile mele?

— Mă întreb, care ar putea fi cauza nostalgiei tale.

— Nostalgie?

Negreșit! Această nemulțumire, această dorință de locuri noi, această logică a ta, care te face să vezi toate defectele orașelor prin cari ai trecut, este nostalgie.

— Ah, poate că ai drept. Ori de câte ori puneam piciorul într'un oraș nou, par'că auziam în mine o voce ce-mi spunea: nu este aci, nu este aci!... Unde? Unde o fi ceea ce caut? Și caut oare?... Ascultă! Dese ori, m'am gândit la idealul vieții mele viitoare: să trăiesc la țară, în câmpie, unde câmpurile urmează câmpurilor fără întrerupere și soarele le inundă cu raze; o casă izolată, albă, cu persiane verzi, colea grădina apoi dincoio câmpuri în cari prin grâul copt se văd roșul macului și albastrul cicoarei, și colo, departe departe, o linie azură care poate să fie marea, poate cerul, poate o închipuire — și să nu știu nimic dela oraș, și să devin agricultor, cioban, să mă arză soarele, să privesc furtuna dela ferastă pe când în sobă să arză focul. Spune-mi, poate aceasta să fie nostalgia mea?

— Olivia este tot la țară, în Puglia? îl întrebă Giovanni surzând?

— Da — răspunse Lurico plecând capul, și buzele începură să-i trâmure iar fața i-se îngălbeni.

Praga și dintre cari unii vor fi aleși în comitetul executiv, vor fi *campioni ai culturii*, iar nu agitatori. Ei vor spune nu Austro-Ungariei numai, ci lumii întregi plânsorile națiunilor lor și vor lucra pe față pentru ușurarea sortii, pentru cultura națională individuală amenințată, a acestor popoare îndreptățite de a trăi!

Să sperăm că planul acesta se va realiza încurând, că se vor găsi bărbați și femei, cari vor lupta energic ca el să se realizeze!

La revedere, la congresul asupriților din Austro-Ungaria, în vară, la Praga. Și dorim să ne întâlnim câți mai mulți, fii ai națiunilor desconsiderate.

Desmințire. *Temându-se de tulburările ce pot naște pe urma campaniei socialiste, ziarele guvernamentale desmint știrea dată de »Népszava« despre chipul cum oligarhii vor să ciuntească drepturile popoarelor.*

De cât desmințirea asta n'are să înșele pe nimeni. Lupta trebuie pornită.

Raport din cameră.

— Ședința dela 17 Ianuarie. —

— Dela corespondentul nostru. —

Din momentul când guvernul a venit cu *revizuirea regulamentului camerei*, spiritele, adormite par'că de un timp încoaci, se agită iarăși. Pe culcare se văd grupuri, cari discută: intrucât noul regulament va fi în dauna libertății parlamentare. Chiar și în sânul celor mai guvernamentali deputați coaliționiști credința e generală, că noul regulament va lua posibilitatea unui control efectiv al minorității în mersul treburilor statului. Întăiu de toate orice obstrucție, orice piedică față de voința celor dela putere, e făcută iluzorie.

Spiritele sunt agitate. Se vorbește că un grup considerabil de deputați va ieși din coaliție și vor mări numărul aceluia, cari luptă pentru a zădărnici primirea acestui regulament volnic, care va da parlamentarismului ungar lovitură de moarte.

Că ce mult preocupă noul regulament spiritele, arată faptul că, deși la ordinea zilei era azi legea ridicării contingentului recruților, totuși în toată discuția se atinge adesea, și cu mare vehemență și pasiune, chestia revizuirii regulamentului.

Iată raportul ședinței de azi:

Ședința se deschide la ora 10 a. m. Prezidează întâiu Justh, apoi Návay. Dintre deputații naționali sunt prezenți: Maniu, Vaída, Brediceanu și Lucaci.

La ordinea zilei e proiectul asupra contingentului de recruți. Referentul Moskovitz recomandă să se primească proiectul. În senzul pactului proiectul s'a făcut luând media contingentelor de până acum.

Vorbesc pe rând: Lengyel Zoltán, Nagy György, deputatul național Brediceanu, Bozóky și la sfârșit iarăși Lengyel Z., toți contra proiectului. În rândul întâi președintele retrage cuvântul lui Lengyel.

Brediceanu la cuvânt spre a arăta cât sunt de desconsiderate naționalitățile și în chestiunile militare. La proiect nu voiește să vorbească mai pe larg. Cere ca de aci înainte să se dea socoteală și despre datele referitoare la recruții pe cari îi dau naționalitățile. Protestează că recruții români au fost chemați la miliție chiar în ziua întâie de Crăciun. Mai multă considerare și în privința aceasta!

Deputatul Bozóky face atent pe guvern, că partidul kossuthist va încetă a sprigini un guvern, care nu rămâne fidel programului, cu egida căruia a luat cârmuirea.

La finea ședinței vorbește pentru a doua oară Lengyel Zoltán. Se plânge că guvernul nu desvoită nici o activitate cât privește maghiarizarea armatei. Dimpotrivă: unguirul stău foarte rău în privința armatei: toți ofițerii superiori sunt așa zicând: austriaci, cehi. Nu poate aprobă po-

litica guvernului în ce privește armata și nici nu primește proiectul.

Maniu intrerupe: Și așa se va votă!

Lengyel termină atirgând, în toată unei agitații crescânde, chestia *revizuirii regulamentului camerei*. Guvernul greșeste, când la opoziției posibilitatea controlului. Cât de mică, însă *trebuie să existe o opoziție*. (Aprobări și desaprobari sgomotoase).

Președintele ridică ședința la orele 2 d. a. Azi interpelează deputatul național Maniu în chestia *măcelului dela Pánade*, interpelare, care se așteaptă în toate cercurile cu vădit interes.

Barabás umilit.

Se știe, că între leii kossuthiști sălbatici, Barabás Béla a fost cel mai îndârjit. Nu s decăt doi ani de când în plină ședință a dietei insultase pe M. Sa, și la orice ocazie vorbea așa, încât credeai că zilnic are să mănânce — zece nemți.

Viena are un deosebit merit însă în ce privește domesticirea fiarelor kossuthiste. Rând pe rând a îmblânzit pe cei mai veninoși »kurucz«-i, până ce ieri s'a ajuns, desigur, culmea recordului: pe un vapor de războiu, sub steag negru-gaiben, Barabás s'a împrietinit cu un general împărătesc și în calitate sa de prezident al delegațiunii ungare a rostit un discurs, în limba germană, care ar face cinste celui mai svartzgelbist — austriac.

Se știe anume, că de trei zile pe bordul celor mai mari vapoare de războiu, au asistat la manevre navale toți delegații (austriaci și unguri)... Partea esențială a lucrurilor au fost însă *banchetele*, unde limbile s'au deslegat, așa, că sosind ieri la Fiume, ultimul punct din program, unde a fost cel din urmă banchet pe vaporul »Lacroma«, Barabás a fraternizat cu admiralul Montecuculi și la despărțire, a zis, într'o vorbire germană:

»Recunosc bucuros marele progres pe care marina l a făcut, sub conducerea dlui admiral, așa că în împrejurări date ea se poate zice că e perfectă. Mulțumim și pentru acest prilej de a fi putut conveni cu colegii austriaci și a putea face să dispară multe nedumeriri.

Mai la urmă își exprimă și o dorință: pe viitor să vadă pe undeva ieșind la iveală că au și unguirii ceva parte din marina pentru care jertfesc cu plăcere... Vre-un steag, pe ici-colo, vre o numire...

Cuvintele acestea presa maghiară le tipărește cu litere mari.

Probabil pentru a face să nu se vadă decadența mare, cum Barabás din leu înverșunat, a ajuns să gudure pe lângă generalii austriaci.

Dar, așa-i bine să fie!

Din România.

M. Sa Regele este pe deplin restabilit de indispozițiunea de care a suferit toamna trecută. Majestatea Sa, care a putut să înceteze regimul alimentar sfătuit provizoriu de profesorul dr. Norden, va părăsi definitiv patul cu începere de Joi.

DI Emil Costinescu va depune în parlament, în ziua de 10 Ianuarie, proiectul pentru monopolul cârciumelor.

Sărbarea Bobotezii. Iată programa pentru sărbarea zilei Botezului Mântuitorului:

La orele 11 și jumăt. dimineața se va săvârși sfințirea apelor, la pavilionul de pe cheful Dâmboviței, de către I. P. S. S. Mitropolitul Primat, cu clerul mitropolitan, în prezența familiei Regale.

La această ceremonie vor asista: d-nii miniștrii, d-nii prezenți și membrii al corpurilor legiuitoare cari se vor afla în capitală, înaltele curți de casațiune și conturi, curțile și tribunalele, corpul profesoral, dl primar al capitalei cu consillul comunal, camera de comerț, ofițerii generali și superiori cari nu vor fi sub arme și funcționarii superiori ai statului.

În momentul când I. P. S. Sa Mitropolitul Primat va pune sfânta cruce în apă, tunurile de pe Dealul Spirei vor da obișnuitele salve.

După săvârșirea rugăciunilor, urmează defilarea trupelor în fața pavilionului ceremoniei.

Sâmbătă, la orele 12 din zi, I. P. S. S. Mitropolitul Primat, înconjurat de înaltul cler, se va înfățișa la palatul regal, înaintea MM. LL. Regele și Regina și familia regală; pentru a prezenta obișnuitele rugăciuni din ajunul Botezului Mântuitorului.

După ceremonie, I. P. S. Mitropolitul Primat va fi reținut la dejun.

Cu această ocazie, I. P. S. Sa va prezenta Suveranului, în calitate de președinte, un raport al comitetului central pentru ajutorul incendiștilor și inundațiilor.

Din străinătate.

Demonstrațiile social-democraților din Berlin. În ședința de Marți a social-democraților s'a hotărât a se încetă pentru moment demonstrațiile.

Partidul vrea să continue propaganda și va țineă viitoare ședință la 15 Martie.

Cele 106 persoane arestate Dumineca trecută vor fi date judecătorești parte pentru călcarea unei dispoziții polițienești parte pentru turburarea liniștii publice.

Poliția se consfătuște acum dacă trebuie să tragă la răspundere pe membri comitetului care a organizat demonstrația.

Ord respins. Sultanul a distins pe patriarhul Ioachim cu ordul Ifticar cu diamante. Patriarhul însă din motivul că nu i s'au rezolvat încă multe afaceri la splendida Poartă și că intervenția lui în afacerea bulgară a rămas fără rezultat, a respins ordul. Patriarhul Ioachim n'a luat parte nici la serbările Bairam în corpul prelaților, cari și-au făcut onorurile la curte din această zi.

Afacerea marocană. Stările din Maroc sunt de nou agitate. Sultanul Muley Hafid a proclamat războiu sfânt încontra tuturor creștinilor și prin vestitorii săi face cunoscut supușilor și credincioșilor săi, că peste un timp scurt întreg Marocul va ajunge iar pe mâna lui. Din părțile sultanului vin veștile, că oamenii s'adună cu sutele și miile sub steagul marocanilor. Sprijinit de aceștia sultanul a părăsit tabăra din Eilenzzer, și a plecat contra francezilor.

Din Paris vine acum vestea, că comandantul armatei franceze, Buchte Ben Bagdadli a învins total armatele sultanului de sub comanda lui Muley Resid și l a scos pe acesta din cetatea Zetta de unde a întreprins mai multe atacuri contra francezilor.

Generalul D'Amade telegrafează la Paris, că orașul Zetta și armatele marocane sunt total sdrobite.

În urma reînnoirii războalei din Maroc se credea, că puterile mari se vor întruni de nou la o conferință în afacerea marocană. Ziarul »Petite Parisienne« aduce acum știrea din loc competent, că între puterile mari de fel n'a fost vorba de o nouă conferință în afacerea marocană. În ce privește Franța, dânsa e pe deplin satisfăcută prin mandatul primit în conferința dela Algeciras, și nu dorește lărgirea cercului său de activitate.

Votul universal în Prussia. Un deputat socialist a interpelat pe cancelarul Germaniei, că ce va fi cu votul universal în Prusia. Bülow precum se vede în țara lui nu vrea vot universal, — căci se vestește, că are de gând să răspundă interpelantului, că afacerea votului universal în Prusia este afacerea internă a regatului prusac și nu are să fie tractat în dieta imperială.

Portretul Sultanului. Din Constantinopol se vestește că Miercuri, cu ocaziunea ceremoniilor Bairam, sultanul a lăsat să fie fotografiat. Cazul a produs mare senzație, pentru că sultanul n'avuse până acum vre-o fotografie a sa.

Un eveniment în lumea presei.

Zilele acestea a avut loc demiterea unei dinastii cu care nu se va chinuși mintea copiilor din școală și care are totuși mai mare însemnătate istorică decât domnia Faraonului Amenhotep sau decât amozurile Semiramidei. E vorba de trecerea ziarului »Times« din Londra, care de un veac și un sfert de când apare, a aparținut acestei familii — Walter — pe seama unei societăți anonime în fruntea căreia se află Cyril Arthur Pearson, un magnat al presei engleze, și având ca director pe actualul proprietar-editor al ziarului, cunoscut în istoria gazetăriei sub numele de Walter IV.

Pentru cine cunoaște ceva din dezvoltarea presei moderne, această schimbare petrecută în redacția și administrația ziarului londonez, e un eveniment de o importanță primordială despre care e bine să întreținem pe ceilalți noștri.

Gazeta engleză de care e vorba nu e un ziar oare-care, chiar printre marile ziare, nu e nici unul mai bine scris, cu mai multe știri și cu mai multe anunțuri. Istoricul lui »Times« se confundă cu istoricul dezvoltării presei în general, e »tipul reprezentativ« cum zic englezii, al gazetăriei, e gazeta cu G mare.

A fost fondată acum 123 de ani de către un oare-care Walter pe care posteritatea l-a numit Walter I.

Primul titlu al gazetei a fost »Daily Universal Register«, care după trei ani a fost schimbat în cel de »Times«.

»Cariera« ziarului e din cele mai interesante, ea poartă pecetea tuturor evenimentelor ce s'au perindat în cursul lungii sale existențe, dar ar fi peste măsură să înșirăm aci măcar a miia parte din aceste evenimente. Vom reținea însă numai două fapte, cari fără a face parte din înălțurile evenimentelor istorice, au constituit fizionomia permanentă a ziarului.

Unul e că cei patru directori Walter cari s'au succedat din tată în fiu în fruntea gazetei, au fost toți oamenii de seamă, înzestrați cu mare energie, cu mult bun simț și simț practic și cu o cultură aleasă. Unul din ei, Walter II, a avut într'un rând dificultăți tipografice; pentru a le înălțura, a lăsat cabinetul directorial, s'a coborât în atelierul zefarilor și timp de cinci luni s'a »distins« ca lucrător-tipograf, paginator, mașinist. Pe o vreme când bluza de lucrător nu era încă un titlu de nobleță, fapta lui Walter e un act de curaj, de democratism practic și totodată dovada unui neajmărit devotament pentru înălțarea presei.

Al doilea fapt care constituie marca neperitoare a ziarului »Times«, e că el a fost primul care a dat gazetăriei importanța sa istorică. Directorii lui »Times« au înțeles că pentru a asigura ziarului toată greutatea precumpănitoare în opinia publică, era de nevoie a atrage în sfera sa personalitățile celei mai proeminente din viața publică și în adevăr, cu multă trudă, »Times« a reușit să »ademenească« în coloanele sale proza tuturor căpeteniilor literare, politice etc.

Oamenii politici mai ales au început să înțeleagă importanța ziarului, din care erau fericiți a-și putea face o tribună politică și așa, încet-încet, a avut loc ascensiunea lui »Times« spre culmea cea mai înaltă a presei.

Chiar capetele încoronate din Europa întreagă, — Napoleon III bunăoară s'au servit la nevoie de »Times« spre a și apăra politica. Un fapt merit a arăta și mai bine importanța ziarului sunt niște scrisori intime ale reginei Victoria, publicate de curând, prin care defuncta suverană cerea unui prim-ministru al ei să intervină pe lângă »Times« ca acesta să înceteze o campanie împotriva Germaniei, a cărei împărăteasă avea să fie fiica ei, soția lui Frederic III.

Cu asemenea ascendent, legitimat de obiectivitatea și sobrietatea articolelor ce publică, de precisiunea știrilor ce dădea, de valoarea studiilor ce înseră, »Times« a ajuns a fi considerat de englezi ca un organ public de toată autoritatea, ca un fel de instituție națională. »Ce zice »Times« ? e întrebarea zilnică care și-o pun toți

englezii din clasele hotărâtoare, știind că ce publică »Times«, abstracție făcând de coloritul politic, e fructul unei cugetări mature și în orice caz rezultanta opiniei mijlocii a națiunii engleze; un englez consideră ziarul »Times« tot atât de necesar, ca British Museum, ca Academia Regală de științe sau ca ori ce altă instituție culturală.

Nu mai vorbim de succesul lui »Times« în materie de politică externă.

Corespondenții săi au relații în cele mai multe cercuri din fiecare stat, iar apurările ce le primesc le permite să ducă o viață de ambasadori și fiindcă veni vorba de ambasadori, să pomenim un incident caracteristic din parlamentul Britaniei petrecut acum câțiva ani. Într'o zi un membru al camerei comunelor interpelează pe lordul Salisbury, prim-ministru, într'o chestiune de ordin internațional, susținând că guvernul n'a fost destul de bine informat de ambasadorul său. Lordul Salisbury, după ce a expus faptele, a adăugat în esență următoarele: »In ce privește alarma patriotică a dlui deputat asupra rolului, ambasadorului nostru, îl asigur că chiar dacă toți ambasadorii Marelui Britanii nu și-ar face datoria, guvernul englez va fi totuși informat despre toate, grație telegramelor lui Times. Acest ziar face chiar inutil ministerul afacerilor streine, a adăugat primul-ministru, nu ca un omagiu adus ziarului, ci ca o constatare a unui adevăr ajuns banal în Anglia.

Cu toată această situație preponderantă, ziarul »Times«, prea tradițional, prea înfapt în forme învechite, n'a mai corespuns cerințelor publicului de azi. Și fiindcă o schimbare se impunea, Walter IV a chemat în ajutor pe Cyril Arthur Pearson.

Acest Pearson e și el un om extraordinar. La 40 ani a ajuns să fie stăpânul a 2 mari ziare cotidiene — între cari renumitul Standard — și încă a vre-o 10 publicațiuni săptămânale.

În mai puțin de 8 ani, a realizat câteva milioane de gazetărie.

Posedând o reală cultură și o vastă experiență tehnică, el a ajuns a fi — cum i-s'a zis — un fel de mare armator al presei moderne și e de prevăzut că sub călăuză lui, ziarul »Times« va continua a pluti pe valurile oceanului publicistic, purtând cei mai măndru catarg al presei de azi.

Mișelia cea mare.

»Népszava« de ieri aduce un articol alarmant asupra marelui mișelii ce este pe cale a se săvârși în ministerul de interne. Dreptul de a avea unii un vot iar alții două, cum contemplează contele Andrassy, nu este decât o spoliare a clasei celor mai săraci în favorul celor bogate.

757.666 de cetățeni cu stare ar avea fiecare câte două voturi, pe când alți 1 mil. 864.228, cari au împlinit vârsta de 24 de ani, ar rămânea numai cu un vot. Aceasta bine înțeles pe baza științei scrisului și cetitului în limba maternă. Împărțiți după naționalitate li-s'ar da câte două voturi după-cum urmează:

Unguri . . .	492.793
Nemți . . .	140.158
Slovaci . . .	53.397
Români . . .	37.924
Ruteni . . .	2.930
Croați . . .	5.085
Sârbi . . .	16.978
Diverși . . .	7.301

Dupăcum vedem mai rău suntem neîndreptățiți noi românii. E și mai strigătoare la cer nedreptatea ce ni-se face, dacă s'ar primi condiția, ca numai cel ce știe să scrie și să citească, să aibă drept de vot. În

felul acesta ar fi lipsiți de vot cetățeni, cari au împlinit vârsta de 24 de ani după-cum urmează:

Români . . .	495.666
Unguri . . .	406.675
Slovaci . . .	131.500
Ruteni . . .	73.059
Nemți . . .	62.726
Sârbi . . .	48.749
Croați . . .	12.611
Diverși . . .	47.735

Cât despre împărțirea cercurilor electorale, iată ce scrie »Népszava«:

»Acestea au fost alcătuite așa, ca unde numai se poate, voturile muncitorilor și ale naționalităților să fie majorizate... Naționalitățile, cari alcătuiesc jumătate din cetățenii statului abia vor avea majorități în 50—60 de cercuri.

»Népszava« termină spunând solemn și grav, că din acest proiect n'are să fie lege, muncitorimea se va ridica ca un singur om, împotriva planului oligarhilor.

Naționalitățile, desigur, își vor lua și ele parte din această luptă.

»Népszava« de azi continuă destăinuirile cari fac mare senzațiune pretutindenea. Muncitorimea din Budapesta și din celelalte orașe, pe unde este organizată, este întreagă alarmată de planurile criminale ale lui Andrassy. Pe Luni seara s'a convocat și în Arad o mare adunare socialistă, la care însă probabil se vor alătura și alți amici ai votului universal cinstit.

În fața desmințirii guvernului iată ce spune »Népszava«:

»Proiectele publicate de noi, »au atât de puțină importanță« încât câteva zile mai înainte ele au fost desbătute și în consiliu de miniștri și acolo Wekerle agită din resputeri în favorul lor. El a fost secondat de cunoscutul amic al drepturilor poporului, gura-spartă de Apponyi, care ar mai vrea să pună pentru naționalități și condiția scrisului și cetitului limbei maghiare.

»Proiectul publicat de noi, ca unul care este mai potrivit pentru spoliatarea de drepturi este preferit, dar nu a ajuns numai acesta înaintea consiliului. Cinci proiecte au fost alcătuite pe baza sistemului plural — la ordinul contelui negru. Le vor fi făcut ei aceste așa numai din trecere de vreme, din distrație? Oare însuș proiectul publicat de noi nu dovedește că guvernul se ocupă în serios cu gândul de a face legea pe temeiul pluralității de voturi?

Continuând spune că guvernul pregătește o spoliatare colosală de drepturi sub devisa lozincelor democratice ale sufragiului universal.

Dacă s'ar realiza planul guvernului atunci ungarul ar avea 62,2 proc. a voturilor, adică 2.101.572 din totalitatea voturilor de 3.379.560; nemții cari politicește țin cu ungarul ar avea 15,5 proc. cu alte cuvinte ungarul și nemții împreună ar avea 2.629.170: față cu 750.390 a celorlalte naționalități.

În fața acesteia stă faptul că ungarul sunt numai 48,5 proc. iar naționalitățile 51,5 proc. a tuturor locuitorilor țării. Își

Cine suferă?

De stomac, de constipație, de lipsă de poftă de mâncare?

Acela să facă experiență cu apa amară naturală HORGONY recomandată de mal multe sute de medici. Înainte de dejun dacă se ia o jumătate de pahar din apa amară HORGONY după una până în două ore își face efectul dorit, și revine pofta de mâncare și starea bună generală. — Apa naturală HORGONY nu are gust rău și nu provoacă nici un gust neplăcut. Se poate căpăta în toate prăvăliile cu ape minerale, în băcăni și farmacia. La târgulată să se ceară lămurit apa amară naturală HORGONY.

Proprietar: Loser János, Budapest.

poate închipui deci oricine ce hoție, ce tâlhărie pregătește guvernul.

»Népszava« spune că întâiul răspuns al muncitorimei la acest proiect va fi: *greva politică a masselor.*

Ce facem noi, împotriva cărora guvernul precum vedem crede că totul este urât?

Naționalitățile din Ungaria.

»L'Independance Roumaine« de azi publică următorul articol:

Ungaria e în ajun de a-și dota un sufragiu universal de un gen particular, special adoptat necesităților maghiarismului.

Cestiunea acestei reforme electorale a fost lungă și grea; și cei însărcinați cu ea sunt într-o continuă, fierbere, căci își dau socoteala de marea răspundere ce și-o asumă în privința »rasei superioare« care va fi în capul celorlalte: rasa maghiară.

Dacă coaliția care dirige astăzi destinele Ungariei și-ar fi putut urma personala înclinare, apoi de sigur ea ar fi aruncat departe caliciul sufragiului universal eu tot cortegiul său de alărări și nesiguranțe. La ce bun statul quo, care asigură supremația rasei superioare? Dar Francisc Iosef, dând Austriei, egalitatea voturilor, a pus coaliționiștilor condiția sine qua non, de a introduce aceiași reformă și în jumătatea ceaaltă a monarhiei și pentru a păstra puterea, ei au trebuit să se supună acestei grele încercări.

Problema de rezolvat este într'adevăr într-unul spinosă; e vorba de a da una și de a reține două, operație care nici odată nu a fost prea comodă. Orice s'ar face, și nu știu la ce combinație subtilă s'ar alerga, numărul alegătorilor va trebui îndoit dacă nu și întreit; aceasta va aduce după sine inevitabil o altă delimitare de cercuri, adică o schimbare totală a geografiei electorale care asigurase până acum preponderența elementului maghiar asupra celorlalte rase, deși mai numeroase.

Cum să se îndrepte oare inferioritatea aceasta numerică a maghiarismului și cum să i-se păstreze situația dominantă în ciuda tuturor? Iată doi ani de când capetele tari ale coaliției se tot zbesc căutând o soluție negăsind totuși până în prezent nici una care să prezinte o garanție sigură și absolută.

Agitația e mai mare ca oricând în cercurile kossuthiste și lucru ce nu s'a mai pomenit de mult în Ungaria o literatură întreagă asupra naționalităților a început a apărea și nu numai așa prin simple broșuri de ocazie, ci dimpotrivă lucrări grele, cele mai multe cu pretenții științifice, unde autorii scrutează și răscolesc rinichii rasei superioare, enumerând greșelile comise și propunând remedii.

Aceiași autori descoper de abia astăzi, »că populația poliglotă a Ungariei e cel mai mare obstacol ideii statului națiunii militare ungare« și se vede noua lucrare apărută, — de dl Ernest Balogh, deputat: *Cultura ungurească și naționalitățile*; ei deplâng că maghiarii și-au risipit toată energia lor, în timp de patruzeci de ani în luptele sterile din jurul Statsrechtului, întorcându-și totdeauna atențiile încontra fațadei austriace fără să se gândească la marele pericol al naționalităților ce-i pășteau în propria lor casă.

»Guvernanții maghiari — urmează dl Balogh, — s'au inspirat totdeauna de principiul quietă non moreze și opinia publică a sfârșit prin a crede că cei ce nu crănesc, nu trăiesc. Astfel am ajuns la bilanțul acesta trist; după patruzeci de ani, cu Statsrechtul din dreptul statului nu am câștigat nimic; dimpotrivă, naționalitățile s'au consolidat și maghiarismul și-a pierdut terenul în cartă etnografică«.

Te miri întâlnind totuși o scântee de bun simț a un reprezentant al tinerimei coaliționiste maghiare. Dl Balogh e tânăr și un mare admirator al lui Kossuth. Cu toate acestea naturalul se întoarce în galop. Concluzia autorului nostru este că »cheia problemei naționalităților se găsește în cultura națională maghiară«.

Încă unul care se joacă de a vorbele.

Alături de concertul asurzitor al fanaticilor patrioți din Budapesta, cumițiile sfaturi date compatrioților săi de dl Mocsáry Lajos, se pierd ca

o voce de deșert. Dl Mocsáry, bătrân de 80 de ani, politic experimentat și caracter drept, a declarat în urmă în »Egyetértés« că partidul dominant din Ungaria în timpul actual, abjură cel mai bine moștenirea intelectuală alui Kossuth Lajos.

Toată turburarea zice dl Mocsáry în articolul său, în care trăiește conștiințele țării noastre e provocată de vorbele rășboinice și orgolioase ce se aruncă zilnic în fața naționalităților frustrate de drepturile lor esențiale... Maghiarizarea e generală în Ungaria și e tocmai aceea ce politicienii noștri neagă mai cu tărie... Nu se poate admite cu toate acestea ca inteligențele nemaghiare să fie forțate a rupe orice contact cu cultura care le este mai naturală pentru că și-au căpătat-o în curs de secole și pentru că o desfășor solidar cu conaționalii lor din statele vecine, România și Serbia, de exemplu.

Vederile acestea ale dlui Mocsáry nu sunt împărțite de cercurile diriguitoare din Budapesta. Se crede da ajunge mai repede la țintă, prin procesele intentate »trădătorilor valahi, agitatorilor«, — prin spăimântătoarele demersuri ale justiției cari au provocat indignarea generală a Europei, printr'un sufragiu universal sofistic și printr'o revizuire a regulamentului Camerei chemată a aduce la ordine pe protestătorii.

Cine va trăi, va vedea.

NOTĂȚI.

ARAD, 18 Ianuarie n. 1908.

— **Mandatul deputatului V. Lucaciu.** Comisia a IV-a de verificare a dieței a ținut azi, sub președința lui Haviár Dániel, ședință în care s'a discutat petiția dată în contra mandatului deputatului național V. Lucaciu. Comisia a amânat — la cererea apărătorului — pertractarea pe ziua de 7 Februarie, după amiază la 4 ore.

— **Adunare și demonstrație socialistă în Arad.** Partidul socialist din Arad a convocat pe Luni seara la 20 crt. o adunare în chestia sufragiului universal. Socialiștii au de scop să advertizeze guvernul în fața veștilor cari au transpirat în public despre intențiile sale criminale cum are de gând să facă reforma.

După adunare socialiștii vor aranja o demonstrație pe străzile orașului.

— **D'ale jandarmilor.** Azi s'a prezentat la redacția noastră țăranul Iosif Veliciu din Șepreuş și ne-a spus că sergentul (führer) de jandarmi de acolo a arestat alaltăieri pe frate-său Florea, într'o cauză în care procuratura a asistat contra lui orice cercetare și l'a pisat toată noaptea, doar o mărturisă. El a fugit peste câmpuri, că de-l aflau jandarmii acasă, sigur o pățea și el.

Acelaș sergent ar mai fi pisat pe țărani Todor Stana, Ion Mihai Roșca și George Roșca; se sculase tot satul de strigătele îngrozitoare ale celor pe cari sergentul îi pisă la casa satului.

În ce țară trăim?

— **»Campania contra Ungariei.«** Biata Ungarie: câte trebuie să sufere... Nemernicii și căți calomnatori toți, o vorbesc de rău, așa încât Ovárl Lipót (Poldi de odinioară, nainte de botezul cu 5 pișule) iar a trebuit să sară în foc și — s'o apere.

A scris adică o broșură, sub titlul de mai sus, în limba italienească, pentru a lumina opinia publică italiană, unde tocmai acum marele Björnson lucrează din rășputeri pentru demascarea regimului oligarhilor, dar nici decât nu contra — Ungariei.

Toată lumea face deosebire între Ungaria și între maghiari. Numai oligarhilor le place să se confunde aceste două noțiuni.

Broșura lui Ovárl e plină de cele mai nerușinate minciuni și tace asupra celor mai neome-noase fapte ale regimului oligarh.

— **Vészi** — agent al guvernului. Se știe, că Vészi József, după căderea lui Kristóffy dela guvern, a fost luat la goană de presa maghiară. Vészi e însă din cei mai cuți ziarști maghiari. N'a răbdat deci să fie insultat, ci s'a mutat la Berlin unde ca gazetar face — parale. Acum ni-se aduce știrea că guvernul »național« a angajat și el pe fostul drabant cu »apărarea ungarilor și informarea străinătății asupra afacerilor din Ungaria«. Vészi a și scris în »Berliner Tagblatt« un articol, unde, după iscălitură și a pus și titlul de »consilier ministerial« ce aveă sub — Fejérváry.

Vészi primește dela guvern frumoasa sumă anuală, de 36.000 cor. onorar.

— **Emigranții continuă a se întoarce.** O telegramă din New-York anunță că ieri a plecat d'acolo un vapor, spre Fiume, aducând cu sine 1740 emigranți.

— **Moartea ducelui de Toscana.** Un membru al casei Habsburg, ducele de Toscana Ferdinand al IV a încetat din viață Vineri noaptea la 3, în etate de 73 ani. În viața publică ducele n'a jucat vre-un rol deși aveă rangul de comandant de corp; în timpul din urmă trăia retras în mijlocul familiei în Salzburg ori în castelul din Lindau. Decedatul e tata princesei Lujza, acum soția cântărețului italian Toselli. Ducele eră bolnav de 2 ani și în vara trecută încă i-se anunțase vestea morții, dar atunci fu mântuit. În intervalul agoniei se află la patul său numai soția sa ducesa Alic.

— **Logodnă.** Dșoara Silvia Păcurariu și Mihai Vorțian fidanțați.

Felicitările noastre!

— **Altă pricopseală.** Ziarele maghiare aduc știrea despre apropiata numire alui Kossuth Lajos Tivadar ca director al fabricii de vagoane din Gran (Győr).

Numirea aceasta ci-că ar fi cerut-o »Wiener Bankverein«, acționară la aceea fabrică. Iar ministrul Kossuth desigur că nu se va împotrivi. Așa se aranjează lucrurile între — frați!

— **Steag maghiar aprins.** Zălerul Milan Samarcia petrecându-și una bună a plecat cu prietini săi tot cântând spre casă. În cale dă de casa orașului, pe care eră arborat steagul maghiar. Samarcia se înfurie, începe a injura și a strigă »Să trăiască Croația!« apoi se pune și aprinde steagul maghiar, văzându-l mașinistul corăbiei »Adria« Pavel Peja îl lovește cu un baston, apoi îl dădă pe mâna polițistului, care l-a pus apoi la răcoare.

— **Certificate de absolvire a liceelor din România.** În urma memoriului alcătuit de ministerul român, cu privire la certificatul de absolvire al liceului român, după legea actuală, și după intervenția dlui Al. Em. Lahovary, ministrul țării la Viena, pe lângă baronul d'Aehrenthal, ministrul austriac al instrucției publice a admis certificatele române de absolvire ale liceului ca echivalente cu diploma de maturitate austriacă, și le-a conferit aceleași drepturi în ceea ce privește înscrierea în școlile superioare dependente de acel minister. Se speră că încurând să se obțină aceleași drepturi și pentru școlile tehnice dependente de ministerul de agricultură.

— **Contesă spiritistă.** În luna trecută contele milionar Arvedi a fost aflat ucis într'un cupeu al trenului accelerat dintre Roma—Ancona. Zilele aceste o doamnă, cu numele contesa Cretonne, s'a prezentat la comandantul jandarmiei și a început a-i spune, că ucigașul lui Arvedi se află în jurul Anconei, care, după ce a mai ucis un pădurar, prin o barbă falsă s'a făcut necunoscut. Comandantul a dat poruncă la 12 jandarmi să caute pe ucigaș, dar înzadar. În sfârșit întrebând pe contesa, de unde știe, cine e ucigașul, i-a spus, că dânsa, ca mediu foarte bun, a auzit lucrul dela spiritul ucisului, la ce comandantul a sistat cercetarea.

— **Concertul revoluționarilor.** Artistul Marc Hamburg a concertat zilele trecute în Varșovia. Când s'a rentors dela concert, venise la dânsul un om, care îl spunea, că el este un servitor din hotelul, unde artistul se află în gazdă, apoi i-a mai spus, că i-a sosit din America o telegramă, că femeia lui e bolnavă. Dânsul a venit ca să-l conducă pe calea cea mai scurtă la hotel. Hamburg nepresupunând nimic rău l-a

urmat o stradă îngustă până la o casă, despre care servitorul zicea, că-i partea dindărăt a hotelului. Intrând pe poartă le stătură în cale doi oameni mascați, cari îi provocară să i urmeze să le concerteze revoluționarilor. Hamburg de voie de nevoie a plecat cu mascații, apoi într'o sală mare s'a pus la pian și a cântat patru piese revoluționarilor, cari după sfârșitul concertului i-au mulțumit foarte frumos pentru plăcerea adusă tovarășilor de idei și de luptă.

— **Moussu și Goupil** au cercetat lucrarea microbilor oftigei slăbiți prin lucrarea clorului. Dacă altoești cu ei animale, din vreme în vreme, acestea se deprind și nu mai au fierbințeală la altoiri nouă. Nu pricinuesc leziuni (răni) tuberculoase în organe.

Dacă injectăm acestor animale, îndată după microbii slăbiți, microbi în toată puterea lor, vedem că sufăr și se îmbolnăvesc. Dacă însă lăsam să treacă destulă vreme, animalele altoite nu mai sufăr și nu se îmbolnăvesc.

S'ar părea deci că s'a aflat altoiu împotriva officei.

Dar până acuma s'au făcut cercări prea puține și numai la animale.

— **Pierirea unui oraș.** Din Londra se vestește, că orașelul Riofinto are să se nimicească total. Joi cu ocazia târgului în mijlocul pieței s'a deschis o spărtură mare de cinci metri lățime. Casa primăriei e aproape să se surpe total. Oamenii fug toți din oraș mântuindu-și ce pot. Societatea Riofinto s'a îngrijit, ca cei fără adăpost să-și albă mijloacele și locul de scăpare.

— **Vapor cufundat.** Se vestește din Seattle, că vaporul englez »Harfield« s'a cufundat împreună cu 30 persoane ce se aflau pe el.

— **Din minunățiile lumii.** Soția unui hotelier din Pichl (Bavaria) a dat naștere unei fete, care la amândouă mâinile are câte 6 degete. Hotelierul mai are încă 3 copii, cari fiecare au câte 6 degete la un picior.

— **Toți avem uneori lipsă de un medicament de întărire, pentru că munca continuă ne obosește.** Ca excelent medicament de întărire s'a constatat **Emulsiunea »Scott«** a cărei parte esențială constă din oleu de știucă, de un gust foarte bun, și pe care și cel mai slab stomac îl poate consuma. **Emulsiunea »Scott«** se poate cumpăra în toate farmaciile.

— **Nu mai e păr cărunt.** »TINCTOL« (Marca 232) e idealul unui mijloc de a vopsi părul, care dă părului cărunt de pe cap și barbei peste câteva minute luciul părului tinăr și culoarea naturală avută, blondă, blondă închis, brunetă sau neagră.

»TINCTOL« este un preparat absolut nesticăcios, constă dintr'un singur lichid și folosirea e nu se poate mai simplă. Cu un piepten des înmuiat în acest lichid se piaptână părul și culoarea părului e dată, care rămâne permanent în câteva minute uscându-se pe păr.

La comanda se roagă indicarea culorii cerute. Prețul unei sticle cu descrierea folosirei în 4 limbi este 3 coroane.

Se capătă la fabricantul Friedrich Radda, farmacist în Pancsova, Ungaria-de-sud.

Magazină permanentă la Jos. von Török, farmacist în Budapesta, Königs utca.

Serviciul nostru telefonic.

Interpelarea deputatului Maniu — în chestia Pánade.

— Ședința camerei. —

Budapesta, 18 Ianuarie.

Ședința se deschide la orele 10. Prezidează Justh, pe urmă Návay.

Dintre deputații naționali sunt prezenți: **Maniu, Vaida, Bredicianu, Lucaciu și Hodja.**

La ordinea zilei este proiectul de recruți. Vorbesc contra, Molnár, Mezőffy și Farkasházy.

Interpelarea lui Maniu.

Urmează interpelația dlui Maniu, în chestia Pánade. Dl Maniu ține un discurs strașnic și documentat care durează o oră.

Aduce argumente, cu cari dovedește că ceea ce s'a întâmplat în Pánade a fost o sălbătăcie din partea honvezilor. Se produce scandal mare.

Nagy György: Mincinosule! Pe tine trebuia să te fi împuns! (Sgomot mare).

Deputatul Maniu cu tot sgomotul și ploaia de invective rămâne neclintit și urmează. A cetit lista răniților și a adus certificate de ale medicilor în care se constată că **honvezii au rănit 33 bărbați și femei în Pánade.**

Răspunde ministrul **Jekelfalussy**, spunând că cercetarea ce a ordonat-o dânsul a constatat că poporul a aruncat cu pietrii asupra ofițerilor și numai atunci ei au ordonat atacul și că numai 3 honvezi au atacat.

Maniu îi răspunde, între sgomot și vociferări și spune că ministrul n'a fost destul de conștiincios. Satul nu-i cunoștea pe honvezi, e firesc deci că nu puteau fi dovediti, trebuiau însă toți în mod exemplar pedepsiți. Termină apoi cu cuvintele

— *Protestez nu numai în numele românilor, ci a întregii lumi civilizate în contra acestei barbarii nemai pomenite!*

Cuvintele lui se pierd în sgomotul unui scandal colosal.

Președintele ridică ședința la 3.

Felurimi.

Diamantul »Culinar«, darul burilor din Transvaal, e acuma, nelucrat cum e, mare cât amândoi pumnii. Ai zice: o bucată de gumă arabică. E de 20 de ori cât »Kohinoor«. Or să faci din el, lucrându-l un brillant de 800 de carate și va întrece toate diamantele cunoscute. Cei mai vestiți lucrători de diamante vor munci doi ani la el sub paza poliției. Va împodobi coroana regelui Angliei, pe care se află încă 2818 diamante, 26 de mărgăritare și alte pietri scumpe. Cea mai de preț dintre ele e un rubin, care face 2 și jum. mil. de lei.

Rubinel a fost mai întâi al unui prinț spaniol. La 1415 în bătălia dela Azincoort împodobește colful lui Enric al IV-lea. Diamantele »Kohinoor« (5 mil. lei), »Orlov« (3 și jum. milioane) și »Abbas Mirza« (4 și jum. milioane) la un loc abia trag cât 1/7 din »Culinar«. Se mai știe că prețul brillantelor crește cu pătratul greutateii lor.

Cum și a vândut Mark Twain cănele. Cu prilejul unui prânz la care luase parte, în New-York, Mark Twain a istorisit următoarea întâmplare din viața sa:

»Lucram la scrierea »Innocents Abwad«, pe care eram îndatorat prin contract s'o isprăvesc, dar n'aveam nici un ban în buzunar și nu știam din ce o să trăiesc până ce voi isprăvi lucrarea. Neavând încotro, plecai la Washington să mi câștig acolo hrana ca ziarist. Prietenul meu William Davidson, sărac lipit ca și mine, mă întovărăși. Într'o zi după ce-am isprăvit gologanii, ne sfătuirăm să ne facem luntre și punte și să căpătăm trei dolari. Dar eu pierdusem orice nă-

dejde și mă plimbam năcăjit prin antreul un otel, când de odată zăril întrând, fără stăpân, o căne mare, nespus de frumos. Mă uitai la căne acesta la mine și asifel făcurăm cunoștință. Mă trece mult și intră generalul Miles, admiră căne și mă întreabă cât cer pe el. Zisei: »Trei dolari. Generalul se miră de atâta ieftinătate, dar eu mă masei la acel preț, nevoind să supăr Pronia. Generalul, clătinând din cap, îmi numără banii plecă, luând cănele.

»Numai decât intră în sală un domn mic bătrân și începu să caute în toate părțile. »— Cauți cănele?« îl întrebai. — »Da« răspuse dânsul, cam mirat. — »Dă-mi ceva și fi-l găsec eu — »Cât?« — »Trei dolari« Omul vola să-și dea mai mul, dar eu mă gândii din nou la Pánade și nu primii mai mult.

»Apoi mă dusei la general și-i declarai că s'au târgul. Se supără grozav, dar, în sfârșit, își luă banii înapoi și-mi dete cănele, pe care îl dus stăpânului adevărat. Acesta plăti cei trei dolari făgăduiți, și pot spune că amândoi am fost mulțumiți de negustoria făcută.

Economie.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta

Budapesta, 18 Ian. 1908

INCHEEREA la 1 ORĂ :

Grâu pe Apr. 1908 (100 klg.)	25.72—25.74
Secară pe Apr.	22.60—22.62
Ovăș pe Apr.	16.72—16.74
Cucuruz pe Mai 1908	13.96—13.98

INCHEEREA la 4 ORĂ :

Grâu pe Apr.	25.74—25.76
Secară pe Apr.	22.60—22.62
Ovăș pe Apr.	16.72—16.74
Cucuruz pe Mai 1908	14.04—14.06

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul

Grâu	
pe Tisa — — — —	24 K. 30—25 K. 90
Din comitatul Albei — — — —	24 » 60—25 » 60
De Pesta — — — —	24 » 45—25 » 60
Bănățenesc — — — —	24 » 50—25 » 30
De Bacica — — — —	24 » 65—25 » 45
Săcară — — — —	21 » 80—21 » 90
Orzul de nutreț, cvalitatea I.	15 » 50—15 » 70
» de cvalitatea II — — — —	15 » 30—15 » 50
Ovăș » » » I — — — —	16 » 40—16 » 80
» » » II — — — —	16 » — 16 » 30
Cucuruz vechi — — — —	— » — — — —
» nou — — — —	13 » 70—13 » 90

Fetele tinere

dacă sunt fizicește slabe, sau dacă sufer nume de boale trecătoare, deja de mult sunt cu toată încrederea față de

Emulsiunea SCOTT,

căci are unefect binefăcător asupra dezvoltării lor, acest gustos și ușor de mistuit medicament întăritor. Fetele în dezvoltare ar trebui să ia cu orice ocazie acest preparat, căci sunt slabe, oboșite și indispușe.

Prețul unei sticle originale 2 cor. — — — — 50 fil. — — — —

Se capătă în toate farmaciile.

La cumpărarea Emulsiunei vă rog să observați marca care reprezintă un pescar.

Redactor responsabil Ioan N. Iova.

Editor proprietar George Nichin.

Farmacia la „Regina Elisabeta“ laborator medical și cosmetic Szeged, Csongrádi sugár-ut.

Recomandă preparatele celebre cu efect experimental sau gur, fabricate în laboratorin cosmetic și cunoscute sub nume la „Elisabeta“.

Cremă de față „Elisabeta“ — de zi și de seară — redă feței fragezimea tinereții, împiedecă formarea crăștelor și face să dispară imediat pistruiile, petele de fricat și tot felul de necurățenii ale pielii. Prețul 1 și 2 cor.

Lapte de crin „Elisabeta“, contra tuturor boștelor de piele și a defectelor frumșeții, efect sigur. Prețul 1 cor. 20

Spirt de păr „Elisabeta“ după o folosire ce câteva zile împiedecă formarea mătrețel, întărește rădăcinile bolnave ale părului. Prețul 1 cor. 60 fil.

„Buzodol“ contra asudății picioarelor și a mânilor — după o singură folosire, efect sigur și în cazurile cele mai grave. Prețul 1 cor.

Singurul deposit la fabricantul. Comandele din provincie se îndeplinesc punctual. La o comandă de 10 cor. ni se scoțeste împachetarea și porto.

Lemle József, farmacist

Numai e emigrare!

pentru că și la noi poate câștiga ca'n America, dacă se ocupă cu industria noastră de casă.

Dă lămuriri prima întreprindere din Ungaria de Sud de mașină de împletit în casă.

Kötögép vállalat, Szeged,
strada Iskola nr. 18.

FRAȚII LENGYEL

magazin de arte manuale și de pânzărie
ARAD, ANDRÁSSY-TÉR 15 SZÁM.

Arad, 18 Ianuarie 1908.

P. T.

Avem onoare a vă aduce la cunoștință, că începând cu ziua de azi desființăm prăvălia noastră, care de mulți ani a fost pe Piața Libertății nr. 25 și o vom continua în prăvălia care și până acum am condus-o noi sub firma Austerweil Zsigmond, piața Andrassy nr. 15 sub firma oficioasă

Lengyel Testvérek.

Fiindcă toată activitatea noastră se va concentra de aci înainte la un singur loc, magazinul nostru îl vom asortă din nou cu marfă nouă și-l vom complectă și așa vom fi în poziție de a putea servi mai bine pe on. cumpărători, îi rugăm dară să și de aci înainte să se aibă toată bunăvoința și încrederea în noi, cari ne vom sili să corăspundem întru toate cerințelor lor.

Cu distinsă stimă:

Frații Lengyel.

Igaz Sándor

ciasornicar și giuvaergiu

ARAD, Piața Libertății

lângă edificiul teatrului vechiu.

Aur și argint călcat cumpără pentru prețul cel mai mare de zi, ori schimbă pentru alte obiecte de aur și argint.

Haltenberger Béla,

văpsitorie de haine, curățitorie chimică și fabrică de spălat în aburi.

►●◄ KASSA. ►●◄

Se curăță sau se văpsește cât se poate de frumos, haine de iarnă, blănării, haine de dame, bluse, toalete de bal.

Jachete de piele descolorate, se văpesc într-o culoare închisă trainică.

Gulerele și manșetele, se curăță și se fac albe ca zăpada, fără chlor.

In casuri de doliu, se văpesc imediat hainele în negru.

Firma pune mare preț pe expediarea căi se poata de repede și punctual pe postă și în provincie.

Odăjdii bisericesti, brodăriile se curăță frumos și multă îngrijire.

Toată imitarea și reproducerea va fi pedepsită.

Unicul veritabil e

Balzul Thierry

provăzut cu marca „Călugărița verde“ sub scutul legii. Cel mai vestit și neîntrecut medicament contra perturbațiilor de mistuire, sgârșiri de stomac, colică, cathar, dureri de pept, influență etc., e foarte bună la începutul tuberculozei. Se capătă în 12 sticle mici, sau în 6 duble, ori în una mare deosebită provăzută cu încheietoarea patentată. Prețul 5 cor. cu porto.

Unsoare Centifolia Thierry recunoscută ca „non plus ultra“.

contra rănilor vechi, aprinderi, vătămări, răniri, precum și tot felul de umflături. 2 borcane cu 3 cor. 60 fl. cu porto.

Banii se trimit înainte ori se ridică prin rambursă.

Apotheca Thierry in Pregreda

lângă izvorul mineral de apă aeră Rohits Sauerbrunn.

Depozite în următoarele apothece: în Arad la FÖLDES KELEMEN și la HAJOS ARPAD.

Se află în deposit și la L. Vértés, Lugos.

Atenție! Fac atenții mai ales pe revanzători să fie atenți la cumpărare și comandă la balzul meu brevetat prin lege. In senzul §§-lor 23 și 25 se espun toți cei ce nu cumpără balzul pregălit în apoteca mea, ea altul fals și care nu este provăzut cu breveta „Călugărița verde“, dar mai ales revanzătorii se pedepsesc cu o pedeapsă de 4000 coroane sau cu închisoarea corăzpunătoare de un an. Tot așa stă lucrul cu celelalte amestecături fără orice preț srigate în piețe, cari însă nu sunt bune numai pentru a stoarce și înșela publicul.

Mijlocul cel mai bun de înfrumșetare din lume!

CREMA de față REGINA

care pentru însușirea neîntrecută de înfrumșetare la expoziția din 1900 Paris a fost premiata.

CREMA REGINA curată în timpul cel mai scurt față de orice catifelată. UN BORCAN 1 coroană 40 fileri.

PUDRA REGINA se recomandă ca cea maibună dintre pudrele până acum cunoscute. Se vind în culoare albă, roză și cremă. O ȘCATULĂ 1 coroană 40 fileri.

SAPUNUL CREMA REGINA e sapunul cel mai de toaletă pentru înfrumșetarea feței. O BUCATĂ 70 fileri.

De vândut în laboratorul chemical al lui

Temesváry József

„apotecar“

Szeged, Petöfi Sugár-ut

și la Török József, apotecar, Budapest, Király-u.

Fabricațiune de specialitate adevărată franceză și americană în ambalagiu original.

Recomandată de medici!

Siguranță necondiționată!

Prețul în valoare de coroană duzina cu 2, 4, 6, 8, 10, 12.

Noutate de origine americană până acum neîntrecută!

„Silk Finish

Nevertear“

Tinde siguranță completă în urma întinderii și sîneței extraordinare. — Prețul 10—12 cor.

Douts-americans duzina cu 6, 8, 10 cor. Preservativ feminine „Pecssarium oclisivum“, după profesorul Mensinga la ordin medical. Prețul dela 3—5 cor.

Adevărate spongii franceze de siguranță preservativă. Prețul: duzina 6—12 cor.

Nou! Auto vaginal spray: cel mai sigur și mai comod preservativ feminin ca specialitate. Multe mii de declarațiuni recunoscătoare! Prețul 15 cor.

Feritivă! Nu vă lăsați a fi influențați prin marfă mai ieftină, pentru că scopului corăspund în adevăr numai preservativele originale americane!!!

Brăul „Diana“ legătoare pentru period. Legătoare pentru panteceburic, sau contra durerilor de stomac. (Serviciu feminin.)

Giorapi de gumi, contra lărgiri vinelor, precum și la picioarele copiilor. Tot felul de recuzite igienice trebuincioase la îngrijirea și comoditatea bolnavilor. Pe lângă prețuri originale de fabrică.

Cel mai nou catalog se trimite gratis în plic închis și în mod secret.

Se capătă la fabrica de legătoare medicale din

Keleti J. Budapest, IV, Koronaherczeg-u. 17—18

Cei ce se provoacă la anunțul acesta capătă 20% rabat.

Productele de ACID-CARBONIC din Muschong-Buziás

stațiune balneară

aranjată din nou

expediază și afară de cartel imediat cantitate cât de mare

ACID-CARBONIC-LICHID

chimicește curat și natural, în lichid din izvoarele de acid carbonic din bala celebră Buzias, pentru prepararea apelor gazeose, pentru restauratori și alte scopuri industriale.

!! Cel mai spornic acid carbonic !!

Extrasul certificatului analizei chimice al institutului de a examina pe cale chimică mâncările și beuturile a. 1907 nr. 4615. „Mirosul și gustul“ e normal. Conținutul de acid carbonic: 99.57%. In urma examinării s'a constatat că aceste corespund pe deplin cerințelor higienii publice și pe baza conținutului carbonic bogat se evaluează de cel mai bun. Cu informații servește prompt:

uroal de expedare de produse acid-carbonice și ape minerale al stațiunii balneară Muschong-Buzias în Buziás-Fürdő. (MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI SZENSAV MŰVEK ÉS ÁSVÁNYVIZEK SZÉTKÜLDÉSI TELEPE BUZIÁSFÜRDŐN).

Adresa telegrafică: Muschong-Buziásfürdő. Telefon interurban

Prețuri moderate!

HOTELUL CEL MAI SPLENDID ARANJAT, RESTAURANT
CAFENEA. — In centrul orașului.**Központi Szálloda — Hotel Central**

Telefon 391.

ARAD

Telefon 391.

LOCUL DE STAT A TRANVAIULUI.

Iluminare electrică, telefon, băi, cafenea, grădină, mâncări franceze și ungurești.

Comande pentru prânzuri sau cercuri familiare, sau pentru nunți se fac în modul cel mai prompt; afară de aceia saleturi acomedate pentru diferite societăți sunt la dispoziție în toată vremea.

SALĂ DE BAL.

Cele mai escelente vinuri de podgorie, Rajna și Bordeaux. — Tot felul de sampanie din țară și străinătate.

Sprijinul on. public îl cere cu toată stima

Ronai János, hotelier.

Serviciu escelent!

Pluguri cu vapor, din Anglia, cu încălzitoare de paie, apoi cu sau fără locomotivă cu aburi, cu motor: pe lângă prețuri și condiții -

Mașini de treierat,

Fabricații de clasa primă,

favorabile, recomandă celor interesați serios

Markó Róna

agență de fabrică.

Bupaest, V., str. Tükör. nr. 2.

Se dau și deslușiri necesare.

Grósz Nagy Ferencz,farmacia DEBRECZEN, Șas-u. 8. farmacia dist. „Arauy egyszervur”
Recomandă medicamente speciale preparate.

Numai există reumă!

Cine voinște să scape de orice soi de reumă și de tot felul de dureri externe să cumpere o sticlă mare din renumitul **Balzam Regesc** (Király Balzsam) al cărui efect vindecător recunoscut de medici. 1 sticlă mare 2.65 cor. cu indrumare. 3 sticle mari 6.65 cor. cu indrumare, porto franco cu rambursă. Patentat, în nenumărate spitale de frunte se aplică ca cel mai eficace medicament. Numai există reumă!

Hajdusági
Bajuszpedrő.

Védjegy.

MUSTAȚA E FRUMOASĂ
dacă întrebuințezi
POMADA HAJDUSAG

cea mai bună pentru creșterea și potrivirea mustețelor, pregătită din materie neunsuroasă. Efectul se vede foarte iute și cu siguranță. Scutit prin lege. Un borcan 50 fil. Prin poștă se trimite numai 3 borcane cu 2.15 Cor. Cu rambursă gratuit.

MEDICAMENT
PENTRU VOPSIREA PARULUI
în culori blond, brunet sau negru. Efect la moment. O singură vopsire e de ajuns, ca părul sau mustața o lună să aibă culoarea ce o dorește. Nu înăsprește părul. O sticlă cu medicament pentru ori și ce culoare 4 cor.

Cel mai bun loc de cumpărat

TEA rusească

veritabilă

de China și Caravan în pachete originale măsurate.

Rum Jamaicadiferite soiuri veritabile
în sticle proprii se pot găsi

la drogueria și parfumeria lui.

Vojtek és Weisz

ARAD.

STIMATE DOAMNE!

Comandați numai odată de probă cosmeticul de înfrumșetare

Crema Havasi-Gyopár de dr. Biró

și Vă veți convinge că acest cosmetic minunat îndepărtează imediat piștruirele, petele de ficat și tot felul de erupțiuni de pelea feței, și îi dă o frăgezime tinerească. Un borcan mare 1 cor. Săpunul 70 fil.

Cel mai eficace preparat contra anemiei, lipsa de apetit și nenosităte este preparatul alui Dr. BIRÓ Tokaji China-Vasbor. Are un gust plăcut, întărește și curăță sângele. Prețul unei sticle 2 cor. 40 fil.

„ARANYHARMAT“.

Prin întrebuințarea căruia se poate colora părul în blond-auriu. Acest mijloc e nestrăicios atât pentru păr cât și în general pentru sănătate. Nu vopsește! Nu murdărește! Prețul unei sticle cu indrumare 3 coroane.

Toate aceste se află în deposit principal la:

Farmacia W O L F F, Kolozsvár.

Corespondență particulară în limba română!

Colonia agricolă **HAMORY** de oțtoi de vie din Arad

literează

oțtoi de vie

precum și mlădițe de vie cu rădăcină Riparia Portalis

soiu curat oțtoit pe Riparia-Portalis, de prima calitate, oțtoi de rădăcină bogată pentru vin și delicată în calitate cea mai bună — și

● în ori ce cantitate. ●

Deslușiri detaliate despre prețuri poți primi bucuros

în casa de sub nrul 3 din strada Deák Ferencz.

Telefon: 229.

Telefon: 229.

Preoții și învățătorii primesc 5% rabat din prețuri.